

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

**Ομιλία του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστα Καδή στην
Ημερίδα με θέμα: « Η Διαχρονία της Ελληνικής Γλώσσας»**

Δευτέρα, 17 Οκτωβρίου 2016, 9:00 μμ, Συνεδριακό Κέντρο «Φιλοξενία»

«Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική, το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του Ομήρου» μονολογεί ο Οδυσσέας Ελύτης για τη γλώσσα μας, και ομολογεί την περηφάνια του για τη διαχρονική της παρουσία και τη μεγάλη συμβολή της στον ανθρώπινο πολιτισμό. Γι' αυτό και είναι μεγάλη η συγκίνηση όλων, όσοι βρισκόμαστε σήμερα εδώ, για την πραγματοποίηση της Ημερίδας με θέμα τη διαχρονία της Ελληνικής Γλώσσας.

Η σημαντική αυτή πρωτοβουλία, την οποία διοργανώνουν από κοινού οι Διευθύνσεις Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και η Εστία Ελλάδος Κύπρου του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού, φέρνει κοντά μας εκλεκτούς εισηγητές. Τον Ομότιμο Καθηγητή Κλασικής Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Πρόεδρο του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας κ. Ιωάννη Καζάζη, τον Καθηγητή Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Χριστόφορο Χαραλαμπάκη και τον Ομότιμο Καθηγητή Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ανδρέα Βοσκό, τους οποίους καλωσορίζουμε στην Κύπρο, και ευχαριστούμε θερμά για το έργο τους και για την πολύτιμη στήριξη που παρέχουν στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Η Ελληνική Γλώσσα, τόσο ως κώδικας επικοινωνίας των Ελλήνων όσο και ως φορέας ελληνικού πολιτισμού, σεμνύεται για την αδιάλειπτη παρουσία της στην ιστορία του ανθρώπου εδώ και τουλάχιστον τέσσερις χιλιάδες χρόνια. Απόλυτα ταυτισμένη με την πορεία της ανθρώπινης σκέψης, η Ελληνική γίνεται η γλώσσα στην οποία ο άνθρωπος αποτυπώνει το πέρασμά του από τον μύθο στον λόγο, διατυπώνει τις πρώτες του φιλοσοφικές αναζητήσεις και περιγράφει τις πρώτες του επιστημονικές ανακαλύψεις. Είναι η γλώσσα στην οποία γράφουν το έργο τους ο Αισχύλος και ο Σοφοκλής, ο Ηρόδοτος και ο Θουκυδίδης, ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης, η γλώσσα της Καινής Διαθήκης, του Ρωμανού του Μελωδού, του Διονύσιου Σολωμού, του Σεφέρη και του Ελύτη. Χιλιάδες λέξεις της Ελληνικής έχουν περάσει στο λεξιλόγιο των Νεολατινικών και των σημαντικότερων σύγχρονων γλωσσών, ενώ έχει κυρίαρχη θέση – όπως και η Λατινική – στο λεξιλόγιο των Τεχνών, των Επιστημών, της Πολιτικής, της Φιλοσοφίας και κάθε πτυχής της ανθρώπινης δημιουργίας. Τόσο η κοινή μορφή της ελληνικής γλώσσας, όσο και οι διαλεκτικές εκδοχές της, όπως διαχρονικά εμφανίζονται από τα πανάρχαια χρόνια, αποτυπώνουν την κοινή εθνική μας ταυτότητα και τον ενιαίο πολιτισμό μας, και αποτελούν συνεκτικό δεσμό επικοινωνίας των ανά τον κόσμο Ελλήνων.

Στην ιδιαίτερή μας πατρίδα, την Κύπρο, η διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας πριν από τρεισήμισι χιλιάδες χρόνια σηματοδότησε την απαρχή του πλήρους εξελληνισμού της. Από την Αρκαδοκυπριακή διάλεκτο που πρωτομιλήθηκε στο νησί μας, μέχρι και τη Νεοελληνική κοινή που συνυπάρχει αρμονικά με τη σημερινή διαλεκτική μορφή, η γλώσσα του νησιού μας αποτελεί πρότυπο προσήλωσης στις ελληνικές μας ρίζες και αυθεντικό συνεχιστή της παράδοσής μας.

Η αναβάθμιση και ενίσχυση της Ελληνικής Γλώσσας τόσο στην εκπαίδευση όσο και ευρύτερα στην κοινωνία, αποτελεί σήμερα περισσότερο από ποτέ στόχο ύψιστης προτεραιότητας για τον τόπο μας. Η θωράκιση κυρίως της νέας γενιάς με τον πλούτο της Ελληνικής και με θαυμασμό για αυτήν, αποτελεί σημαντική υπηρεσία στη δοκιμαζόμενη πατρίδα μας και αποτελεσματική άμυνα απέναντι στους κάθε λογής κινδύνους που ελλοχεύουν.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, εκτιμώντας τη γλώσσα μας ως φορέα των αξιών και του πολιτισμού μας, και αναγνωρίζοντας την ευθύνη και τον ρόλο του σχολείου στη διάδοση και εμπέδωση της γλωσσικής μας ταυτότητας, ακολουθεί μια στοχευμένη πολιτική για την αποτελεσματική διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Προς αυτήν την κατεύθυνση συστήθηκε ειδική επιστημονική Επιτροπή (με πρόεδρο τον κ. Βοσκό), η οποία μελέτησε τρόπους και υπέβαλε συγκεκριμένες εισηγήσεις, με στόχο - μεταξύ άλλων - τη συστηματοποίηση και αναβάθμιση της διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας, την προαγωγή και σωστή χρήση της μέσα στην κοινωνία, αλλά και τη γνωριμία και επαφή με αυτήν μέσα από τη διαχρονία της.

Ήδη τα τελευταία δύο χρόνια τίθεται ως υπό έμφαση στόχος από το Υπουργείο μας η προσπάθεια για βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, τα οποία εξαρτώνται άμεσα από τη βελτίωση της χρήσης της Ελληνικής Γλώσσας, και από την καλλιέργεια κουλτούρας φιλιαναγνωσίας και δεξιοτήτων γλωσσικού γραμματισμού.

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών μας μεταρρυθμίσεων διαμορφώθηκαν τα Νέα Ωρολόγια προγράμματα Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, τα οποία εφαρμόζονται από την προηγούμενη σχολική χρονιά, και στα

οποία αυξήθηκε ο διδακτικός χρόνος του μαθήματος των Νέων Ελληνικών. Αυξήθηκε επίσης ο διδακτικός χρόνος και των Αρχαίων Ελληνικών στο Γυμνάσιο, ώστε να παρέχεται – πέρα από την καλύτερη γνωριμία με την Αρχαιοελληνική σκέψη και πολιτισμό – στέρεο υπόβαθρο για την ουσιαστική και βαθιά γνώση της Νέας Ελληνικής. Στον νέο τύπο Λυκείου δημιουργήθηκε ξεχωριστή κατεύθυνση Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών, στην οποία τίθεται στο επίκεντρο η μελέτη των κλασικών γλωσσών (Αρχαίων Ελληνικών και Λατινικών). Ακόμα, στα σχολεία μας προσφέρεται στους αλλόγλωσσους μαθητές ένα ορθά δομημένο και οργανωμένο πρόγραμμα για ταχεία εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας, το οποίο συμβάλλει θετικά και στην ομαλή κοινωνική προσαρμογή των παιδιών αυτών. Παράλληλα, μέσα από τη λειτουργία του θεσμού των Επιμορφωτικών Κέντρων, παρέχεται η δυνατότητα, σε απογευματινό χρόνο, για δωρεάν μαθήματα Ελληνικών σε Τουρκοκύπριους, σε νόμιμους μετανάστες, αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο πολίτη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Τέλος, στο Νέο Σύστημα Διορισμών στην Εκπαίδευση, που ψηφίστηκε πρόσφατα από την Κυπριακή Βουλή μετά από συζητήσεις δεκαετιών, βασικό κριτήριο αξιολόγησης όλων των υποψηφίων, ανεξαρτήτως ειδικότητας, θα είναι και οι γνώσεις τους στην Ελληνική Γλώσσα.

Φίλες και φίλοι,

Αποτελεί καθήκον και απαραίτητη υποχρέωσή μας να προστατεύσουμε τη Γλώσσα μας κατακτώντας την με τον καλύτερο τρόπο και αναπτύσσοντας τον απαιτούμενο σεβασμό για αυτήν. Μέσα στις προτάσεις της ειδικής επιστημονικής Επιτροπής περιλαμβάνεται και η εφαρμογή ενός πενταετούς, τουλάχιστον, στρατηγικού σχεδιασμού, που θέτει την άριστη κατάκτηση της Ελληνικής Γλώσσας στην Κύπρο ως

έναν από τους βασικούς πυλώνες εκπαίδευσης εντός τόσο του τυπικού σχολικού πλαισίου όσο και όλων των οργανισμών και φορέων άτυπης μάθησης, δημόσιων και ιδιωτικών. Η εξοικείωση κάθε πολίτη με πρακτικές γραμματισμού (σε σχολικό, αλλά και σε κοινωνικό, επαγγελματικό και οικογενειακό επίπεδο) αυξάνει τη γλωσσική επάρκεια και προσφέρει απεριόριστες δυνατότητες εξέλιξης του ανθρώπου και της κοινωνίας.

Άλλος στόχος είναι η ουσιαστική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της μαθητικής κοινότητας στο θέμα της Ελληνικής Γλώσσας μέσα από τον προγραμματισμό σχετικών δράσεων εντός της σχολικής μονάδας, στο πλαίσιο των οποίων θα παρουσιάζονται διάφορες θεματικές – όπως η Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας, η σχέση της με άλλες Γλώσσες (παλαιότερες και σύγχρονες), η αξία της γλωσσικής παιδείας, τρόποι εμπλουτισμού του λεξιλογίου – και θα διοργανώνονται σχετικά παιχνίδια και μαθητικοί διαγωνισμοί. Επιπρόσθετα, αναμένεται να αναπτυχθούν και εκτός της σχολικής μονάδας δράσεις, όπως, π.χ., η οργάνωση τηλεοπτικών εκπομπών σύντομης διάρκειας στο κρατικό ή και σε ιδιωτικά κανάλια, στις οποίες μαθητές θα διαλέγονται μαζί με ανθρώπους των Γραμμάτων και των Τεχνών, καταξιωμένους φιλόλογους, γλωσσολόγους κ.ά., και θα προσεγγίζουν πτυχές της γλώσσας μας. Σημαντική θεωρείται επίσης η διοργάνωση σειράς σεμιναρίων με θέμα τη διδακτική της Ελληνικής Γλώσσας σε ομάδες φιλόλογων, καθώς και σεμιναρίων προς τους εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων, με στόχο την ορθότερη χρήση της Νέας Ελληνικής στη σχολική πράξη.

Σε επίπεδο σχολείου και κοινωνίας, και με στόχο πάντα την ανάδειξη της συγχρονίας και της διαχρονίας της Ελληνικής Γλώσσας, θα

προωθηθεί η καθιέρωση «Εβδομάδας Ελληνικής Γλώσσας». Στο πλαίσιο αυτό θα οργανώνονται ποικίλες δραστηριότητες, όπως τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά αφιερώματα, ελεύθερη χρήση των δημοσίων και άλλων βιβλιοθηκών, λογοτεχνικά εργαστήρια, επιστημονικές διαλέξεις, δημόσιες αναγνώσεις βιβλίων, λογοτεχνικοί περίπατοι, εκθέσεις βιβλίων, θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες κ.ά.. Θα επιχειρείται διαφώτιση και ενημέρωση των πολιτών για τη σημασία και τους τρόπους ανάπτυξης ενός πλούσιου εγγράμματου περιβάλλοντος, με αφετηρία την οικογένεια, και θα παρέχονται σε αυτούς κίνητρα, ώστε να αναγνωρίζουν την ανάγκη για αναβάθμιση της γλωσσικής τους επάρκειας. Ένα τέτοιο ισχυρό κίνητρο θα είναι η οργάνωση εξειδικευμένης επαγγελματικής μάθησης (σεμιναρίων, συνεδρίων κ.ά.), για προώθηση της αποτελεσματικής χρήσης της Ελληνικής Γλώσσας σε διάφορα συγκείμενα, για συγκεκριμένους επαγγελματίες και λειτουργούς, των οποίων ο λόγος μεταδίδεται στο ευρύ κοινό (π.χ. για δημοσιογράφους, τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς παραγωγούς, διαφημιστές).

Η προσπάθεια για όλες τις πιο πάνω δράσεις θα είναι συστηματική και συνεχής. Η έγνοια του Διονυσίου Σολωμού «Μήγαρις έχω τίποτις άλλο πάρεξ ελευθερία και γλώσσα» μας παραπέμπει στη μεγάλη σημασία της γλώσσας μας και αποκαλύπτει τον διαχρονικό στην πολυκύμαντη ιστορία των Ελλήνων τρόπο θεώρησης της ζωής και των αξιών μας. Πρωταρχικός μας στόχος υπήρξε και παραμένει, η Ελληνική Γλώσσα να υπηρετεί την ελληνική ταυτότητα, την παράδοση και τον πολιτισμό μας, και να καλλιεργείται ασταμάτητα στην ανατολικότερη εσχατιά των φυσικών ομιλητών της, την Κύπρο.

Συγχαίρω και πάλι θερμά τις Διευθύνσεις Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και την Εστία Ελλάδος Κύπρου του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού, για τη διοργάνωση και τη συμβολή τους στην επιτυχία της Ημερίδας. Κλείνοντας καλωσορίζω για μια ακόμη φορά τους εκλεκτούς προσκεκλημένους εισηγητές, αλλά και όλους εσάς τους εκπαιδευτικούς, και σας συγχαίρω για το γνήσιο ενδιαφέρον σας για την Ελληνική Γλώσσα.

Κηρύσσω την έναρξη της Ημερίδας και εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες της.